

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасні інформаційні технології в медіа:
ЖУРНАЛІСТИКА ДАНИХ
для студентів

спеціальності 061 Журналістика
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 061.00.01 Журналістика

Київ – 2023

Київський університет імені Бориса Грінченка
Ідентифікаційний код 02140554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2486/23

(підпис) (прізвище, ім'я, по-батькові)
« _____ » _____ 2023 р.

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДІА:
ЖУРНАЛІСТИКА ДАНИХ

для студентів

спеціальності

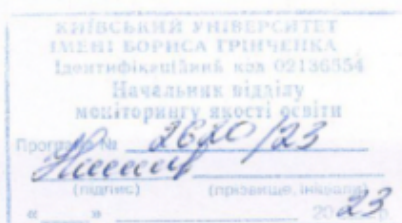
061 Журналістика

рівня вищої освіти

першого (бакалаврського)

освітньої програми

061.00.01 Журналістика

Київ – 2023

Розробники: Інга ПОГРЕБНЯК, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри журналістики та нових медіа

Викладач: Володимир ГРИСЮК, старший викладач кафедри журналістики та нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні журналістики та нових медіа

Протокол від 9 лютого 2023 року № 9

Завідувач кафедри Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Журналістика»

8 лютого 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми Володимир ГРИСЮК

Робочу програму перевірено

9 лютого 2023 р.

Заступник декана

Факультету журналістики Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 20²³/20²⁴ н.р. (Погребняк І.В.), "29" "08" 20²³ р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ ("____" ____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ ("____" ____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ ("____" ____ 20__ р., протокол №

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60
Курс	3
Семестр	6
Кількість змістових модулів з розподілом	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, зокрема:	60
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	–
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	Залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета модуля «Сучасні інформаційні технології в медіа: журналістика даних» – це оволодіння студентами теоретичних концепцій і практичними навичками, які дозволять здійснювати ефективний пошук, фільтрацію, аналіз та обробку великих масивів даних для оформлення отриманого матеріалу у вигляді медіатексту або інфографіки. Отримати навички організації стартапів на відкритих даних у медійній галузі.

Завдання курсу:

- познайомити студентів з генезою історичного контексту «журналістики даних»;
- ознайомити з різними теоріями концепту «дані»;
- отримати навички використання інфографіки в сучасному медіапросторі;
- ознайомитись з основними прикладами застосування даних;
- освоїти вміння як поширювати дані.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

За підсумками вивчення дисципліни студенти **будуть знати:**

- основні поняття журналістики даних медіапростору;
- класифікацію даних у сучасному інформаційному суспільстві;
- новітні платформи для відображення даних;
- основні галузі застосування візуалізації;
- прилади для створення візуалізації та інфографіки.

Будуть вміти:

- працювати з відкритими платформами даних та державними реєстрами;
- проводити журналістське розслідування, використовуючи різні бази даних;
- працювати на платформі JQuest, яка об'єднує дата-дослідників різних країн світу;
- обробляти дані та подавати отриману інформацію у вигляді дата-журналістського медіа тексту (мультимедійного проекту, інфографіки, візуалізації, інтерактивного графіку чи карти).

Дисципліна спрямована на формування у студентів таких загальних та фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 061 Журналістика:

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.

ФК9. Здатність до створення професійної психологічної безпеки, володіння технологіями цифрової безпеки; володіння навичками роботи журналіста в екстремальних умовах; уміння застосовувати критичне мислення і технології медіа-аналізу в умовах інформаційних війн.

ПРН3. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПРН6. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПРН8. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПРН9. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПРН10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПРН12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою.

ПРН15. Створювати грамотний медіапродукт на залану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПРН17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт				
			Аудиторна				
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні
Змістовий модуль 1. «Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»							
1	Основи практичного вивчення журналістики даних	14	2			4	8
2	Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації	14	2			4	8
3	Форми і методи роботи в журналістиці даних	8	2			2	4
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	38	6			10	20
Змістовий модуль 2. «Журналістика даних та візуалізація»							
4	Візуалізація даних та інфографіка	10	2			4	4
5	Медіа-аналітика: технології, методика, форми	10	2			4	4
	Модульний контроль	2					
	<i>Разом</i>	22	4			8	4
	<i>Усього</i>	60	10			18	28

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

«Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»

Лекція 1. Основи практичного вивчення журналістики даних. – 2 год.

Журналістика даних як напрям в журналістиці, в основі якого лежить обробка даних і представлення отриманої інформації у вигляді текстової історії або інфографіки. Практичні навички журналіста при роботі з даними різного рівня і характеру. Етичні нормативи при роботі з відкритими даними, обробка персональних даних і правова база процесів роботи з ними. Специфіка роботи з великими масивами даних.

Література основна: 1,2, 6.

Література додаткова: 3,5,8.

Лабораторна робота 1. Основи практичного вивчення журналістики даних. – 4 год.

Література основна: 1, 2, 5, 7.

Література додаткова: 3, 5, 9.

Лекція 2. Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації – 2 год.

Технології роботи з великими даними в журналістиці – необхідність систематизації і аналізу великого масиву даних; необхідність володіння технічними знаннями в галузі програмування. Дата-журналістика – майбутнє сучасної журналістики і тренд інформаційного суспільства.

Література основна: 1, 2, 4, 5.

Література додаткова: 4, 7, 8.

Лабораторна робота 2. Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації – 4 год.

Література основна: 1, 2, 3

Література додаткова: 3, 5, 9.

Лекція 3. Форми і методи роботи в журналістиці даних – 2 год.

Різноманітність форм і методів роботи журналіста з великими масивами даних: збір і аналіз інформації. Етапи аналізу великого обсягу даних при підготовці журналістського матеріалу: аналіз великого обсягу даних; пошук

початкових даних; очищення масиву даних і його подальша аналітика; трактування і візуальне уявлення для читацької аудиторії.

Література основна: 1, 2, 7.

Література додаткова: 3, 6, 8.

Лабораторна робота 3. Форми і методи роботи в журналістиці даних – 2 год.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 1, 4, 7.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

«Журналістика даних та візуалізація»

Лекція 4. Візуалізація даних та інфографіка – 2 год.

Поняття візуалізація та інфографіка. Візуалізація різної суспільно значимої інформації. Наочність способу представлення інформації. Можливість широко охопити і утримати аудиторію за допомогою візуального представлення текстів. Спрощення подачі матеріалів.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 4, 6, 7, 9.

Лабораторна робота 4. Візуалізація даних та інфографіка – 4 год.

Література основна: 1, 2, 5, 6, 7.

Література додаткова: 2, 3, 6, 8.

Лекція 5. Медіа-аналітика: технології, методика, форми – 2 год.

Поняття медіа-аналітики. Завдання і особливості медіа-аналітики. Сучасні стандарти медіа-аналітики. Медіа-моніторинг та медіа-аналітика. Класифікація продуктів медіа-моніторингу. Кліпінг, анотації матеріалів ЗМІ і медіа-дайджест. Параметри продуктів медіа-аналітики: контроль інтенсивності висвітлення різних проблем.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 3, 5, 8, 9.

Лабораторна робота 5. Медіа-аналітика: технології, методика, форми – 4 год.

Література основна: 1, 2, 5.

Література додаткова: 3, 5, 8, 9.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2
Відвідування лабораторних занять	1	5	5	4	4
Робота на лабораторному занятті	10	5	50	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	25	1	25	1	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		108		96
Максимальна кількість балів: 204					
Розрахунок коефіцієнта: $204 : 100 = 2,04$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

«Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»

Тема 1. Основи практичного вивчення журналістики даних. – 8 год.

1. Проаналізуйте основні етичні нормативи при роботі з відкритими даними.
2. Проаналізуйте відмінність між суцільними та вибірковими спостереженням.
3. Запропонуйте алгоритм фільтрації великого масиву даних.

Тема 2. Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації. – 8 год.

1. Визначіть основні програмні інструменти виготовлення та зберігання інформації.
2. Запропонуйте алгоритм перевірки достовірності даних.
3. Охарактеризуйте основні технологічні платформи для зберігання Big Data.

Тема 3. Форми і методи роботи в журналістиці даних. – 4 год.

1. Зберіть інформацію щодо лідируючих університетів України.
2. Проаналізуйте дані абітурієнтів України за останні п'ять років.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

«Журналістика даних та візуалізація»

Тема 4. Візуалізація даних та інфографіка. – 4 год.

1. Створіть приклади гістограми, стовпчасті, лінійні діаграми (тема довільна).
2. Запропонуйте власні інструменти візуалізації.

Тема 5. Медіа-аналітика: технології, методика, форми. – 4 год.

1. Проаналізуйте основні стандарти медіа-аналітики.
2. Створіть власну технологію медіа-аналітики та візуалізації даних.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

1. десять тестових завдань;
2. письмова робота;

Критерії оцінювання:

1. Максимальна оцінка — 25 балів.
2. Тестові завдання: за кожну правильну відповідь - 1 б.
3. Письмова робота: 15 б.
4. Оцінюватимуться самостійність мислення, аргументованість тез, використання фактичного матеріалу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

6.5.Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Поняття текстової історії.
2. Поняття інфографіки.
3. Поняття відкритих даних.
4. Поняття персональних даних.
5. Етичні нормативи при роботі з відкритими даними.
6. Специфіка використання та обробки персональних даних.
7. Етапи аналізу великого обсягу даних.
8. Опишіть рівні роботи журналіста з великими даними.
9. Що таке dashboard?
10. Медіа-моніторинг та його продукти.
11. Медіа-аналітика та її продукти.
12. Види кліпінга, особливості та обмеження.
13. Press-report як коротка аналітична довідка.
14. Кількісні та якісні методи аналізу масивів даних.
15. Контент-аналіз і його методика.
16. Журналістика даних як напрям в журналістиці.
17. Практичні навички журналіста при роботі з даними різного виду і характеру.
18. Етичні та правові нормативи при роботі з відкритими даними.
19. Технології роботи з великими даними в журналістиці.
20. Етапи аналізу великого обсягу даних при підготовці журналістського матеріалу.
21. Специфіка мови журналістики даних.
22. Інфографіка та її види.
23. Поняття медіа-аналітики.
24. Сучасні стандарти медіа-аналітики.
25. Медіа-моніторинг та його продукти, класифікація.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

IV. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 60 год., з них лекції – 10 год., лабораторні 18 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модулі	Модуль I «Журналістика даних: історична реконструкція та концепти майбутнього»						Змістовий модуль II «Журналістика даних та візуалізація»			
Назва лекційного заняття	Основи практичного вивчення журналістики даних (1 б.)	Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації (1 б.)		Форми і методи роботи в журналістиці даних (1 б.)			Візуалізація даних та інфографіка (1 б.)	Медиа-аналітика: технології, методика, форми (1 б.)		
Теми лабораторних занять	Основи практичного вивчення журналістики даних (2 б.)	Технологічна платформа журналістики даних. Big Data у сучасній журналістиці та процесі виготовлення інформації (2 б.)		Форми і методи роботи в журналістиці даних (1 б.)			Візуалізація даних та інфографіка (2 б.)	Медиа-аналітика: технології, методика, форми (2 б.)		
Кількість балів за лабораторні заняття	20	20		10			20	20		
Види поточного контролю				Модульна контрольна робота № 1 (25 б.)				Модульна контрольна робота № 2 (25 б.)		
Кількість балів за модульну контрольну роботу				25				25		
Самостійна робота	50 балів									
Підсумковий контроль	Залік									

8. Рекомендована література

Основна

1. Шевченко В. Журналістика даних та візуалізація // Підручник з крос-медіа / Видавці І. Крессу, М. Гузун, Л. Василик. – Bonn/Germany – Sibiu/Romania: Schiller Publishing House, 2015. – 140 с.
2. Відкритий посібник з відкритих даних для громадських організацій журналістів, і не тільки [Електронний ресурс] // <https://socialdata.org.ua/>
3. Best Practices in Data Cleaning: Debunking Decades of Quantitative Mythology”, Jason W. Osborne, SAGE Publications, January 2012
4. “Bad Data Handbook: Cleaning Up The Data So You Can Get Back To Work”, Q. Ethan McCallum, O'Reilly Media, November 2012
5. “Interactive Data Visualization for the Web”, Scott Murray, O'Reilly Media, March 2013
6. “The Visual Display of Quantitative Information”, Graphics Press UK, November 2003
7. “A Brief History of Open Data”, Simon Chignard, Paris Tech Review, March 2013.

Додаткова

1. “The development of computer-assisted reporting”, Melisma Cox, School of Communication University of Miami, March 2013
2. “Application Delivery Strategies”, Doug Laney, META Group, February 2001
3. “Emerging Issues in Internet Regulation: The Unstable Role of Wikileaks and Cyber-Vigilantism”, Alison Powell, University of Oxford, September 2011
4. “Open Government: Transparency, Collaboration and Participation in Practice”, Danel Lathrop, Laurel Ruma, O'Reilly Media, February 2010
5. “Open Data in Data Journalists' Workflow”, Uldis Bojvrs and Edgars Celms, University of Latvia, March 2013
6. “A full-text visualization of the Iraq War Logs”, Jonathan Stray, April 2012, <http://jonathanstray.com/a-full-text-visualization-of-the-iraq-war-logs>
7. “How to Lie With Data Visualization”, Ravi Parikh, April 2014, <http://gizmodo.com/how-to-lie-with-data-visualization-1563576606>
8. “Data normalization par excellence—the gift of Freebase Gridworks”, Chicago Tribune, May 2010 2010/05/17/the-gift-of-freebase-gridworks/
9. Python Data Tools”, Data Science Central, March 2013 <http://www.datasciencecentral.com/profiles/blogs/python-data-tools>

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт (розділ «Статистична інформація») містить такі набори даних:

- Будівництво — ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud.htm
- Внутрішня торгівля
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/spr.htm
- Державні фінанси, податки та публічний сектор
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ekon/publ_u.htm
- Діяльність підприємств
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/size.htm
- Доходи та умови життя
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/virdg.htm
- Енергетика — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/energ.htm
- Зовнішньоекономічна діяльність
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm
- Інформаційне суспільство
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zv.htm
- Капітальні інвестиції
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ioz.htm
- Комплексна статистика
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/mp.htm
- Культура — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cult.htm
- Макроекономічна статистика
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tda.htm
- Навколишнє середовище
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ns.htm
- Населені пункти та житло
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/if.htm
- Наука, технології та інновації
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ni.htm
- Національні рахунки
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r.htm
- Освіта — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/osv.htm
- Основні засоби http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/voz.htm
- Охорона здоров'я
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/oz.htm
- Правосуддя та злочинність
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/ppr.htm
- Промисловість
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/prom.htm
- Реєстр статистичних одиниць
— <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/kap/kap.htm>
- Ринок праці
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/dem/r_pr.htm

- Сільське, лісове та рибне господарство
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm
- Соціальний захист
— http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sz.htm
- Транспорт — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tr.htm
- Туризм — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm
- Ціни — http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cit.htm